

İSTİKLÂL HARBİ GAZETESİ

HAZIRLAYAN
ÖMER SAMİ COŞAR

Istanbul limanını dolduran işgalci savaş gemileri ve sağ köşede Millet Meclisinin toplanmakta olduğu Fındıklı Sarayı.

Akbaş'tan alınan silâhlar yok oldu

Anzavur'un Yenice'yi basması üzerine Dramalı Rıza bütün silâh ve cephaneyi dinamitle havaya uçurdu

BALIKESİR —

Anzavur isyanı sür'atle yayılmaktadır. İngilizler tarafından desteklenen Ahmet Anzavur, Şahi İsmail ile Gavur İmam'ı ve Mehmet Çavuş'u Biga'da bırakarak, Akbaş deposundan Kuvayı Milliye için kaçırılmış olan silâhları ele geçirmek maksadıyla önecek; gün Yenice'ye saldırmıştır. Elindeki gayet az kuvvet bulunan Dramalı Rıza ilk taarruzları defetmiş fakat Anzavur, elindeki altınlarla ve ele geçirilecek silâhların dağıtma vaadleri ile yeni taraftar toplamış ve 800 kişi ile Yenice'ye tekrar saldırmıştır.

Kahramanca savaşan Dramalı Rıza, tutunamayacağını anlayınca Akbaş'tan getirilmiş olan bütün cephaneye ve silâhları dinamitle havaya uçurduktan sonra Avonya'ya çekilmek zorunda kalmıştır.

Yenice'ye saldırılarında âsilerin, Biga'da ele geçirdikleri iki dağ topunu kullanmışlardır.

HÜKÜMET MÂNİ OLUYOR

Kolordu kumandanlığı, Çanakkale'de bulunan jandarma taburunun acele âsilere karşı gönderilmesini emretmiş ise de, İstanbul Hükümeti'nden Çanakkale'ye gelen bir emirde bu tabura yerinden kıpırdamaması ve Anzavur ayaklanmasına karışmaması emredilmiştir.

Ayrıca kolordu kumandanı, 172 no: alav'a da

emir vermiş ve bir piyade bölüğü ile dört makineli tüfeğin arabalara bindirilerek derhal Ban dırma'ya gitmesini istemiştir. Fakat öğrendiği mize göre, bu kuvvet, emir, aldıktan ancak dört gün sonra olay mahalline hareket edebilmiştir. Alay kumandanı, bu kuvvetin ancak 20 şubat sabahı vola çıkarılabildiğini, buna da elde ne araba, ne erzak ve ne de cephane bulunmaması sebep olduğunu bildirmiştir.

Kuvayı Milliye'de sür'atle tedbir almaktadır.

SÖNEN ÜMİTLER

Anzavur'un bu yeni isyanı patlak vermeden bir gün önce yani 15 şubatta şehrimizde bulunan 61 inci Tümen Kumandanı Kâzım Bey tarafından Mustafa Kemal Paşa'ya gönderilen bir telgrafta şu malûmâtı verdiği öğrenilmiştir.

«Yunanistan yeni takviye almış ve taarruza hazırlanmaktadır. Cepheye devamlı takviye sevketmektedir. Biga'da Hamdi Bey tarafından beş bin kişilik bir millî kuvvet teşkil edilmiştir. Bunun teskilinde Akbaş'tan alınan silâhlar, dan faydalanılmaktadır. Bu yeni millî kuvvetin bir haftaya kadar cepheye yetişmesini bekliyoruz. Bu kuvvet, Yunan saldırısından evvel yetiştigi takdirde, Yunan Soma ve Akhisar'a saldırırken biz de İvrindi üzerinden Bergama'ya mukabil bir taarruz yaparak ricat hatları üzerine yürüyeceğiz.»

İstanbul'da darbe hazırlığı mı?

Büyük bir İngiliz filosu daha geldi !

Beş büyük harp gemisi ile dört kruvazörün daha limana girmesi şehirde endişe yarattı

Cumartesi sabahı uyanan İstanbullular limandaki işgal harp gemilerinin sayısında birden büyük bir çoğalma olduğunu hayret ve endişe ile görmüşlerdir.

Hükümet tamimlerle her tarafa, İstanbul'un Türklere bırakıldığını müjdelerken İstanbul limanına beş büyük harp gemisi ile dört kruvazörden mürekkep büyük bir İngiliz donanması daha girmiş ve Beşiktaş ile Haydarpaşa önelerine demir atmıştır.

Cumartesi sabahı dokuzda limandaki bütün harp gemilerinin, yeni gelen donanmayı top atışları ile selâmlamaları şehirde büyük bir heyecan yaratmıştır. İlgililer bunu, mütarekeden beri Boğazlar'ın sahne olduğu en büyük askeri gösteri olduğunu belirtmektedirler. İtilâf devletleri sansür heyeti, her türlü askeri bilginin yayınlanmasını yasaklamakla beraber bu defa İstanbul gazetelerinin yeni gelen İngiliz harp gemilerinin özellikleri hakkında geniş bilgi vermelerini bilhassa temine dikkat etmiştir. Dün sabah ki gazetelerde çıkan açık-

lamalara göre, bu harp gemileri İngiliz donanmasının en yeni gemileridir ve ayrıca bunlar, birkaç tonluk gülleri çok uzaklara savurabilecek toplara da sahiptir! Yeni gelen gemilerin her birinin biner kişilik mürettebatı bulunduğu da ilâve edilmektedir.

MAKSAT NEDİR ?

İngilizlerin İstanbul'da bir darbe yapmak niyetinde oldukları ve bu sebeple de İstanbul'daki kuvvetlerini takviyeye başladıkları söylenmektedir. Bundan bir süre önce İngiliz Karadeniz Ordusu Kumandanı General Milne'nin, İstanbul garnizonunu takviyeye ve hattâ bu maksatla Batum'u da ni tahlîyeye karar verdiği bildirilmişti. Şimdi bu plânın tatbikine başlanmıştır.

Bu askeri gösteri ile İngilizlerin, Londra'da hazırlanmakta olan sulh şartlarını Türkiye'ye zorla kabul ettirmeye çalıştıkları ve ayrıca Millî Meclisi de biraz daha yakından tehdit altında bulundurmaya düşündükleri de anlaşılabilir.

LONDRA'DA KAMPANYA LONDRA —

Sulh konferansının Türklere İstanbul'da bırakma kararını aldığı duyulması üzerine Yunan ve Ermeni taraftarı gruplar büyük bir protesto kampanyası açmışlardır. Kanterbury ve York Başpiskoposları, Londra Piskoposu, Lord Robert Cecil, Lord Bryce, J.H. Thomas, Sosyalist Lider Hyndman, başlarında Burrows olduğu halde Londra üniversitesinin birçok profesörleri tarafından yayımlanan müşterek beyanname Times gazetesinde yayımlanmıştır. Bu beyanname, İstanbul'u Türklere bırakmak bir felâket ve hattâ bir skandal olur. Asırlar boyu bu şehir bir entrika, fesat ve ahlâksızlık yuvası olmuştur. Ve Türkler orada kaldıkları sürece de böyle olmakta devam edecektir. Eğer İstanbul Cemiyeti Akvam idaresine terk edilirse hakiki İslâm memnun kalacaktır! Çünkü Halife hiçbir zaman İstanbul'a bağlı olmamıştır. Padişah, ister Bursa'da, ister Konya'da otursun gene İslâmların nazarında Halife olacaktır.» denilmekte Türklerin İstanbul'dan atılmalarını şiddetle istemektedir.

Padişahın hükümdarlığı (!) devam ederken

İzmir, Yunan ordusu için asker yolluyor!

Londra konferansında bu duruma itiraz eden Nitti'ye cevap veren Loyd Corc : « İzmir Yunanistanın bir parçası addederiz olur biter » dedi

LONDRA

Sulh konferansından dün İzmir'in nasıl bir Yunan idaresi altında bulunacağı hususundaki tartışmalara devam edilmiştir.

Hazırlanmış olan karar müsvedesine göre padişah, İzmir ve bölgesinin Yunan idaresi altına girmesini kabul etmektedir. Buna göre valiyi Yunan hükümeti tayin edecek, bu bölge halkı milletvekillerini Yunan parlamentosuna gönderebilecektir. Ayrıca Yunan idaresi altındaki İzmir bölgesinde Yunan ordusu için de asker toplanabilecektir. Yalnız bölge üzerinde padişahın «Hükümlerliği» devam edecektir.

Bu konuda önce konuşan Loyd Corc, bu «hükümlerlik» sözünün sırf Türklerin izetinesini kollamak için muahedeye yerleştirilmiş bir «sözden ibaret» bulunduğunu, padişahın katiben bu bölgenin idaresine müdahale edemeyeceğini söylemiştir.

Fransız temsilcisi Bertelo ise, bu kelimenin bir çok manalara alınabileceğini kaydederek bu hususta nihai kararın başbakan Millerand'ın Paris'ten dönüşüne bırakılmasını istemiştir.

İtalyan başbakanı bazı itirazlarda bulunmuş, eğer İzmir bölgesi bir manda idaresi olarak Yunanistan'a bırakılıyorsa bu bölge halkının Yunan parlamentosuna milletvekili yollayacağını kaydetmiştir. Girit hâdiseleri sırasındaki bazı gelişmeler misal olarak ortaya atıldığından Nitti bir açıklama

yapmış ve Venizelos'un Bertelo'ya : «Ben Girit'te doğmadım. Yunanistan'da doğdum. Parliamento'ya da Girit milletvekili olarak katılmadım.» dediğini söylemiştir.

KİM MANİ OLABİLİR?

Nitti'nin bu itirazlarını cevaplandırarak Loyd Corc :

«— Eğer müttefikler İzmir'in Yunan parlamentosuna milletvekili göndereceğini kararlaştırırsa kim mani olabilir buna?» demiş ve İtalyan başbakanının, Yunan bölgesinin çok geniş olmaması hususundaki talebine karşılıkta; bu bölgenin sınırlarının rumların oldukları yerlere kadar uzanacağını ilâve etmiştir.

İngiliz başbakanı, müttefiklerin istediklerini yapabilecekleri hususunda misaller vermek isterken de Antalya'da İtalyan, Kilikya'da Fransız ve Mezopotamya'da İngiliz çoğunluğu bulunmadığını ve buna rağmen bu bölgeleri almakta olduklarını da kaydetmiştir. Loyd Corc'a göre, bu durumun aksine olarak İzmir bölgesinde rum çoğunluktadır ve bu sebeple de bu hak kendilerine verilmelidir.

AYRI PARLAMENTO!

İtalyan başbakanı itirazlarında gene ısrar etmiş, bir bölge üzerinde bir devletin hükümlerliğinin tanındığını sonra da bu bölgenin bir başka devletin parlamentosuna milletvekili yollamasının istendiğini, böyle bir şeyin olamayacağını söylemiş ve yalnız iki şık bulunduğunu, ya bu bölgenin tamamıyla Yunanistan'a terkedilmesi veya Türk hükümlerliğine tanındığına göre Yunan parlamentosuna milletvekili yollayamayacağını kararlaştırılması gerektiğini kaydetmiştir.

İzmir'in tamamıyla Yunanistan'a verilmesine taraftar olmayan Nitti, burada ayrı mahalli bir parlamento teşkiline itiraz olmadığını da ilâve etmiştir.

Bunun üzerine hemen fırsatı kaçırmayan Loyd Corc :

«— O zaman itirazımız yok, İzmir'i Yunanistan'ın bir parçası addederiz, olur biter.» demiştir.

Fransız temsilcisi Bertelo bunun ciddi bir değişiklik olduğunu belirterek ancak Millerand'ın gelişinden sonra karar alınabileceğini söylemiş ve mesele şimdilik bırakılmıştır. Yalnız bir defa daha Venizelos'un konferansa davet edilerek görüşlerini savunması Loyd Corc tarafından teklif edilmiş ve kabul edilmiştir.

GÜNEY SINIRI

Dün Fransa'nın Güney Anadolu'da elde etmek istediği bölge üzerinde de konuşmalar olmuş ve muahede taslağının bir maddesinde Bertelo tadilat yaptırmıştır. Buna göre, Fransa'nın Suriye bölgesinin kuzey sınırı, İskenderun körfezinden hareket eden ve içine Ayıntap, Mardin, Birecik ve Urfa'yı, da alan bir hat olmaktadır.

Ayrıca padişahın, «Kürdistan» bölgesi üzerinden her türlü haklarından feragat etmesi de karar altına alınmıştır. Lord Curzon «Kürdistan'ın» akıbeti için dışişleri bakanlığının bir muhtıra hazırlamakta olduğunu söylemiş ve müzakerelerin bundan sonra devamını istemiştir.

Türkiye'ye bırakılması kararlaştırılan İstanbul'da ise yeni Türkiye devleti padişahın küçük bir «muhafız kıtası»ndan başka hiç bir kuvvet bulunamayacaktır.

DAMAT İLE KABİNESİNİN BÜTÜN ÜYELERİ YÜKSEK MAHKEMEYE VERİLİYOR

Edirne milletvekili Şeref beyin millet meclisine verdiği taktir kabul olundu

Milli Meclis, Damat Ferit kabinesi üyelerinin Yüksek mahkemeye gönderilmeleri hususunda Edirne Milletvekili Şeref Bey tarafından verilen bir taktiri umumî toplantısında kabul etmiştir. Mesele incelenmek üzere dördüncü şubeye havale edilmiştir.

Damat Ferit ile kabine arkadaşları, mütarekeden sonra İzmir'in işgaline meydan vermek, gayri kanuni tevkiflerde ve gayri meşrû hareketlerde bulunmak, cebir ve tazyik yollarına gitmek, nulleli birbirini öldürme ve sevk ve tahrik gibi cürümlerden muhakeme edileceklerdir.

İlgililer Meclis dördüncü şubesinin yarından itibaren toplantılarına başlıyarak Damat Ferit ile bendelerini sorguya çekmeye başlayacağını bildirmişlerdir. Yalnız Damat Ferit'i korumakta olan İngiliz Yüksek Komiserliği'nin böyle bir muhakemeye imkân veremeyeceği de zannedilmektedir.

Damat Ferit ile bendelerini sorguya çekeceği ilân edilen bu şubenin üyeleri şu milletvekilleri dir:

Huseyin Raut (Sivas), Dr. Adnan (İstanbul), Celâl (Saruhan), Selâhattin (İstanbul), Mustafa Arif (Kırkkilise), Süleyman (Çanakkale), Faik (Tekirdağ), Cevat (Bolu), Asaf (Hakkari), Ali (Kütahya), Tahsin (İzmir), Asım (Lazistan), Mehmet (Bolu), İsmail (Trabzon), Muhiittin (Niğde), Ali (İzmit), Mustafa Hulusi (Afyonkarahisar), Zihni (Ergani), Rüşti (Ergani), Muhiittin (Elâziz), Hamdullah Suphi (Antalya), Yusuf Kemal (Kastamonu), Şükrü (Kastamonu), Esref (Trabzon), Şükrü (Tokat), Behçet (Kangırı).

Padişahın açış nutkuna verilecek cevap ile günlerce uğraşmış olan Millet Meclisi'nde nihayet bir cevap hazırlanabilmiş ve bu da cumartesi günü Meclis Başkanı Resat Hikmet Bey'in başkanlığı altında bir heyet tarafından Saraya götürülmüştür.

Meclis günlerce bu cevabı hazırlamaya çalışırken şu meseleyi çözmeye çalışmıştır: Padişaha cevap sade bir lisanla mı yazılmalı? Yoksa süslü bir dille mi kaleme alınmalı? Bununla ilgili olarak milletvekilleri tarafından tam 37 taktir verilmiştir.

Tartışmalar esnasında bir milletvekili siddetli itirazlarda bulunmuş, bu buhranlı günlerde meclis te'adebiyat ve lisan müzakerelerinden vazgeçilmesini de isteyerek Meclisin bir oturumunun millete bes bin liraya mâl olduğunu hatırlatmıştır.

Yüksek Mahkemeye verilmesi kararlaştırılan DAMAD FERİD

İnşallah

Şurayı Devlet Başkanı ve Kabine üyesi Abdurrahman Şeref Bey gazetecilerin, Sulh Konferansına davetimiz için yapılan teşebbüsler hakkında sordukları suale — Faydalı bir netice verecektir inşallah demiştir.

Kabine üyesi İzmir'in de Türkiye'ye iade edileceğine dair haberler hususunda görüşü sorulduğunda:

« Doğru çıkar inşallah cevabını vermiştir.

Şurayı Devlet Başkanı, delegelerimizin şubat sonuna kadar barış konferansına davet olunmuyacaklarını da soran gazetecilere

« Bu ümidin hakikatını görürüz inşallah » demiştir.

AHARONYAN, MUSTAFA KEMAL'E KARŞI HARP ETMEK İSTİYOR!

ERMENİ DELEGESİ PARİS'TE BASINA BİR AÇIKLAMA YAPTI, SİLÂH İSTEDİ, FRANSA'YA YARDIMEDECEKLERİNİ SÖYLEDİ, TRABZON OLMAZSA RİZE'NİN VERİLMESİNİ TALEP ETTİ

PARİS

Ermeni murahhas heyeti üyelerinden Aharonyan, Fransız basınına verdiği bir deneyişte, taleplerinin Fransızlar tarafından desteklenmesini istemiştir. Aharonyan, kendilerine silâh ve mühimmat verildiği takdirde Mustafa Kemal'e karşı çarpışacaklarını da açıklamıştır.

Aharonyan'ın basında açıklanan demeç-i şöyledir:

«Ermenistan'ın mukadderatı tayin edilmek üzere bulunduğu şu anda Fransa'ya son bir hitap tevcih ediyorum. Fransızlar! Sizden asgari programını

zın müdafaasını ve tahakkuk ettirilmesini istirham ederiz.

Türkiye Ermenistanını teşkil eden altı vilâyetten ancak ermeni kavminin hakim bulunduğu kısımlarını istiyoruz. Bizim için Karadeniz'de bir maharece malik olmak elzemdir. Biz Trabzon'u tercih ediyoruz. Bununla beraber Rize'yi veya Atina'yı da kabul edebiliriz. Diğer taraftan Erzurum ile Kars bizim için hayatî bir ehemmiyeti haizdir. Ermeni memleketi olan Kilikya'nın Fransa'ya terkedilmesini arzu ederiz. Su şartla ki, bu kıta Türk nüfuzuna tâbi bir mem-

leket addedilmesin ve o suretle idare olunmasın.

«Mustafa Kemal Paşa'ya karşı size askerî kuvvetlerle yardıma hazırız. Eğer sulh konferansı bize gerekli mühimmatı verseydi! Bir seneden beri beyhude uğraşım. Ermenistan cumhuriyetinin 40 oin askeri sizinle işbirliği yapacaktı. Mukabilinde Kilikya tarikiyle Akdeniz'de bize bir maharece vereceğinizi ümit ederiz.

Fransa'nın memleketimizde nüfuz icra etmesini o derece arzu eyleriz ki, memleketimizle Fransız Kilikyası arasında hiç bir engel vücade gelmesin.